

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2020-52-01

31.05.2021.

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par normām, kas regulē elektroenerģijas obligātā iepirkuma īstenošanu, jo nav ievērots konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš

Satversmes tiesa 2021. gada 28. maijā pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 "Par Elektroenerģijas tirgus likuma 1. panta otrās daļas 3.¹ punkta vārdu "vai citu darbības atbalstu elektroenerģijas ražošanai", 30.⁴ panta pirmās un otrās daļas, 31.⁴ panta pirmās daļas otrā teikuma un pārejas noteikumu 83. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam".

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

- Elektroenerģijas tirgus likuma 1. panta otrās daļas 3.¹ punkts noteic: "Atbalsta periods ir elektrostacijas dzīves ciklā ietilpstošs periods, kurā elektrostacija saņem valsts atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem vai koģenerācijā vai citu darbības atbalstu elektroenerģijas ražošanai."
- Elektroenerģijas tirgus likuma 30.⁴ panta pirmā un otrā daļa paredz, ka kopējais atbalsta periods, summējot visu veidu atbalstu elektroenerģijas ražošanai, vienai elektrostacijai nepārsniedz 20 gadus. Kopējam atbalsta periodam sasniedzot 20 gadus, atbalsta izmaksu pārtrauc.
- Elektroenerģijas tirgus likuma 31.⁴ panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka elektroenerģijas ražotājam, kuram pirms Elektroenerģijas tirgus likuma 28., 28.¹, 29. vai 30. pantā minēto tiesību piešķiršanas ir piešķirts cits atbalsts elektroenerģijas ražošanai, to ieskaita elektrostacijas kopējo kapitālieguldījumu iekšējās peļņas normas aprēķinā, turklāt šajā aprēķinā ieskaita periodu starp atbalsta periodiem.
- Elektroenerģijas tirgus likuma pārejas noteikumu 83. punkts noteic: "Elektroenerģijas ražotājiem, kuriem tiesības uz valsts atbalstu piešķirtas pirms 2020. gada 15. februāra uz laiku, kas pārsniedz 2023. gada 15. februāri, un kuriem atbalsta periods konkrētajā dienā sasniedzis 20 gadus, šo atbalstu turpina sniegt līdz 2023. gada 15. februārim."

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”
- Satversmes 105. panta pirmais teikums: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu.”

LIETAS FAKTI

Pieteikumu iesniedzējas savas komercdarbības ietvaros tām piederošajās hidroelektrostacijās ražo elektroenerģiju, izmantojot atjaunojamus energoresursus. Pirms tam, kad pieteikumu iesniedzējas ieguva tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, tās saņēmušas citu valsts atbalstu elektroenerģijas ražošanai.

Pieteikumos norādīts, ka likumdevējs, pieņemot apstrīdētās normas, citstarp konkretizējis atbalsta perioda jēdzienu, tajā iekļaujot arī atbalstu, ko elektroenerģijas ražotāji saņēmuši pirms tam, kad ieguvuši tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tā rezultātā pieteikumu iesniedzējām valsts atbalsts obligātā iepirkuma sistēmas ietvaros tikšot pārtraukts ātrāk, nekā tās bija plānojušas, proti, jau 2023. gada 15. februārī. Savukārt ar izmaiņām pārkompensācijas regulējumā esot paredzēts, ka elektrostacijas kopējo kapitālieguldījumu iekšējās peļņas normas aprēķinā tiek ņemts vērā arī cits atbalsts elektroenerģijas ražošanai, tostarp vēsturiskais atbalsts. Veicot jauno aprēķinu, tikšot ietekmēts pieteikumu iesniedzējām piemērojamais cenas diferencēšanas koeficients pārkompensācijas novēršanai un samazināts valsts atbalsta apjoms.

Pieteikumu iesniedzējas norāda, ka ar apstrīdētajām normām ir aizskartas tām Satversmes 105. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu un pārkāpti vairāki no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasināti un Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstoši vispārējie tiesību principi – tiesiskās drošības princips, tiesiskās palāvības princips un ilgtspējīgas attīstības princips.

TIESAS SECINĀJUMI UN LĒMUMS

Satversmes tiesa atzina: Saeimas apgalvojums, ka ar apstrīdētajām normām pieteikumu iesniedzējām netiek aizskartas Satversmes 105. panta pirmā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu, nav pamats tiesvedības izbeigšanai izskatāmajā lietā. Tomēr lietas izskatīšanas gaitā, lai lemtu par to, vai ir pamats turpināt tiesvedību, Satversmes tiesa jāpārlicinās arī par to, vai pieteikumi atbilst arī citām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām, tostarp par to, vai pieteikumu iesniedzējas ir ievērojušas termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā. Ja lēmums par lietas

ierosināšanu neatbilst Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas prasībām, Satversmes tiesa tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar Satversmes tiesas lēmumu. [14., 15. un 16.]

Satversmes tiesa norādīja, ka attiecībā uz termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai jāņem vērā tas, ka Satversmes tiesas likumā noteiktais termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju Satversmes tiesai. Izbeidzoties Satversmes tiesas likumā noteiktajam termiņam, zūd personas tiesības iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā. Tādēļ tad, ja Satversmes tiesa konstatē, ka pieteikuma iesniedzējs nav ievērojis Satversmes tiesas likumā noteikto termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā, tiesvedība lietā ir izbeidzama. [16.]

Satversmes tiesa atzina, ka Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtajā daļā izsmelto noteikts, kas uzskatāms par konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņa skaitījuma sākumu, – tā ir diena, kad pēdējās institūcijas nolēmums ir stājies spēkā, ja personai ir iespēja Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai pamattiesību aizskāruma rašanās brīdis, ja personai tādas iespējas nav. [16.1.]

Savukārt attiecībā uz termiņa skaitījumu ir piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi. Tas nozīmē, ka Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš ir ievērots, ja pieteikums, izmantojot elektronisko pastu, Satversmes tiesai ir nosūtīts termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem. Protī, izšķirošais brīdis ir tas, kad elektroniskais dokuments nosūtīts Satversmes tiesai, nevis tas, kad tiesa to saņēmusi savā elektroniskā pasta adresē. [16.1., 16.2.]

Satversmes tiesa uzsvēra, ka par apliecinājumu tam, ka attiecīgais dokuments patiešām ir nosūtīts attiecīgajā datumā, var kalpot vienīgi tādi pierādījumi, kas ir objektīvi pārbaudāmi, piemēram, izdrukā no pieteikuma iesniedzēja elektroniskā pasta adreses norādītais dokumenta nosūtīšanas laiks. Ja Satversmes tiesa vērtējumā par konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņa ievērošanu pamatotos vienīgi uz pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem par dokumenta nosūtīšanas laiku, tā rīkotos pretēji no tiesiskās drošības principa atvasinātajai prasībai pēc paredzamības un noteiktības. Savukārt laika zīmoga pievienošanas datums un laiks uz elektroniskā dokumenta ir apliecinājums tam, ka dokuments parakstīts tajā norādītajā datumā un laikā. Tādēļ laika zīmogs uz elektroniskā dokumenta nav uzskatāms par dokumenta nosūtīšanas laiku apliecināšanu pierādījumu. [16.2.]

Novērtējusi konkrētās lietas faktiskos apstākļus, Satversmes tiesa secināja, ka pieteikumu iesniedzējas nav ievērojušas Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtajā daļā noteikto konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu. Tādēļ saskaņā ar

Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 3. punktu tiesvedība izskatāmajā lietā ir izbeidzama. [16.3.]

Satversmes tiesa nolēma:

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2020-52-01 "Par Elektroenerģijas tirgus likuma 1. panta otrās daļas 3.¹ punkta vārdu „vai citu darbības atbalstu elektroenerģijas ražošanai”, 30.⁴ panta pirmās un otrās daļas, 31.⁴ panta pirmās daļas otrā teikuma un pārejas noteikumu 83. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lēmuma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/09/2020-52-01_lemums_par_tiesvedibas_izbeigsanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

Video par Satversmes tiesu [šeit](#).

